

9. Evaluering af Projekt Hurtig Hjælp med hjertestarter (2009-152805)

Projektet Hurtig Hjælp med Hjertestarter er blevet evalueret og munder ud i to anbefalinger for den fremadrettede indsats i forbindelse med hjertestartere. Der er behov for at Sundheds- og Omsorgsudvalget træffer beslutning om det videre arbejde med disse anbefalinger.

INDSTILLING OG Beslutning

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen indstiller,

1. at Sundheds- og Omsorgsudvalget tager evalueringen af projekt Hurtig Hjælp med Hjertestarter (bilag 1) til efterretning, og
2. at Sundheds- og Omsorgsudvalget godkender, at forvaltningen arbejder videre med evalueringens to anbefalinger på følgende vis:
 - i. Forvaltningen anmoder Region Hovedstaden, Alarmcentralen og Trygfonden om at forankre det hjertestarterregister, der er oprettet som led i projektet, og koble data herfra til Alarmcentralen.
 - ii. Forvaltningen informerer relevante aktører om evalueringen, herunder om strategiske placeringer for opsætning af hjertestartere.
3. at Sundheds- og Omsorgsudvalget bemyndiger Sundheds- og Omsorgsborgmesteren til at rette henvendelse til Teknik- og Miljøudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget og Økonomiudvalget om opsættelse af hjertestartere.

Problemstilling

På baggrund af et medlemsforslag fra Socialdemokratiet (A) besluttede Sundheds- og Omsorgsudvalget på mødet den 30. marts 2006, at forvaltningen skulle udarbejde et notat om antallet og placeringen af de opstillede kommunale hjertestartere. På Sundheds- og Omsorgsudvalgets møde den 21. september 2006 godkendte udvalget, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i samarbejde med det daværende H:S udarbejdede en plan for opstilling af hjertestartere efter de europæiske retningslinier. Dette resulterede i, at projektet Hurtig Hjælp med Hjertestarter blev igangsat og gennemført af Københavns Kommune og Region Hovedstaden i samarbejde med en række andre interessenter. Projektet har kørt fra april 2007 til februar 2009. Det overordnede formål med projektet har været at øge overlevelseschancerne ved pludseligt, uventet hjertestop for borgere og besøgende i det geografiske område, der dækkes af alarmcentralen i Storkøbenhavn. På baggrund af evalueringen er der udledt to anbefalinger for det fremadrettede arbejde på området.

Sideløbende med projektet blev der den 12. juni 2008 i Borgerrepræsentationen vedtaget et medlemsforslag af Det Konservative Folkeparti (C), Venstre (V) og Dansk Folkeparti (O) om hjertestartere. Forslaget omhandlede opsætning af hjertestartere på alle kommunale arbejdspladser i København. Baggrunden for forslaget var at give personale og borgere bedre chancer for at overleve et hjertestop.

Løsning

Det overordnede formål med projekt Hurtig Hjælp med Hjertestarter har været at øge overlevelschancerne ved pludseligt uventet hjertestop i Storkøbenhavn. Herunder blev der opstillet følgende delmål:

- At der efter projektets afslutning ydes livreddende førstehjælp af bystander i højere grad end tilfældet var ved projektets begyndelse.
- At hjertestartere efter projektets afslutning anvendes hyppigere ved hjertestop end tilfældet var ved projektets begyndelse.
- At der efter projektets afslutning sker en mere præcis identifikation af borgerne med hjertestop ved 112-opkald, og at den der ringer 112 samtidig får en vejledning i, hvorledes livreddende førstehjælp udføres.

Alle delmål er blevet opfyldt. Overordnet set er der gennem projektet opnået et udvidet potentiale for at redde liv i tilfælde af hjertestop. Der er blevet skabt opmærksomhed omkring emnet gennem oplysningsaktiviteter, såsom kampagnemateriale med projektets grafiske identitet, events, online kommunikation om emnet og presseomtale.

Derudover er lokaliteterne for hjertestop blevet kortlagt, med henblik på at hjertestartere kan blive opsat strategisk i områderne med høj risiko. Antallet af opsatte hjertestartere er steget i løbet af projektperioden og blevet mere strategisk placeret, hvilket har bevirket, at hjertestarterne er gået fra at dække ca. 2 % af det antal hjertestop, der finder sted i offentligt rum, til at dække ca. 10 %.

Der er ydermere blevet skabt et system for at registrere opsatte hjertestartere, et såkaldt Hjertestarter-Netværk i regi af Trygfonden, blandt andet med det formål, at befolkningen kan gå ind og se, hvor i deres lokalområde der er en hjertestarter. Denne registrering bidrager derudover til at få overblik over, hvor der fremadrettet bør opsættes hjertestartere, og data fra registeret giver Alarmcentralen mulighed for at guide lægmænd til den nærmeste hjertestarter ved 112-opkald. Trygfonden varetager også fremadrettet vedligeholdelsen af hjertestarternetværket.

I løbet af projektperioden er der blevet registreret minimum to tilfælde i København, hvor en hjertestarter har reddet hjertestoppatienten. Antallet af lægmænd, der yder livreddende førstehjælp er samtidig steget fra 20 % til 36 % i løbet af projektperioden.

Endelig arbejder Alarmcentralen løbende med at sikre, at identifikationen af hjertestop sker så præcist som muligt.

Samlet set peger evalueringen på nogle udfordringer i forhold til registrering og placering af hjertestartere for den fremadrettede indsats. Evalueringen opstiller på den baggrund to anbefalinger:

1. At forankre det hjertestarterregister, der er oprettet som led i projektet, og koble data herfra til Alarmcentralen.
2. At arbejde for at lokaliteter med høj forekomst af hjertestop bliver dækket af en registreret hjertestarter, og dermed dække op mod 20 % af de hjertestop, der sker i offentligt rum.

Vedr. anbefaling 1:

For fuldt ud at kunne udnytte de mål, der er indfriet i løbet af projektperioden, foreslås det, at Region Hovedstaden og Københavns alarmcentral følger op på denne anbefaling og samarbejder om

at få uddannet Alarmcentralen, således at de ved akut-opkald kan guide lægmænd i at yde hjerte-lunge-redning, finde den nærmeste hjertestarter samt bruge den, så redning dermed påbegyndes inden akutlægebilen når frem.

TrygFonden, der står for opsætningen af hjertestartere, står fortsat for at skabe en procedure for at holde hjertestarterregisteret opdateret samt videregive data til Alarmcentralen, så de nyeste data om placeringen af hjertestartere hele tiden er tilgængelige for både borgere og fagfolk.

Vedr. anbefaling 2:

I dag dækker hjertestarterne i Københavns og Frederiksberg kommune ca. 10 % af alle hjertestop i offentligt rum mod ca. 2 % før projektets begyndelse. Det vurderes, at hjertestartere strategisk placeret i København på udvalgte lokaliteter vil kunne dække op mod 20 % af alle hjertestop i offentligt regi i København. Det drejer sig om følgende lokaliteter:

- Store offentlige pladser (fx Rådhuspladsen, Kongens Nytorv, Toftegårds Plads, Husum Torv)
- Store indkøbscentre (fx Fields, Fisketorvet, Magasin, Illum)
- Centrale busterminaler (Sundbyvester Plads, Trianglen, Ålholm Plads)
- Større togstationer (karakteriseret ved flere end 10.000 rejsende pr. døgn fx Ørestad, Valby, Islands Brygge, Lergravsparken, Forum, Nørreport, Nordhavn)
- Større sportsfaciliteter (fx Københavns Havnebade, Vanløse Idrætspark, Østerbro Skøjtehal, Sundbyøster Idrætsanlæg, KB Hallen, Grøndal Centret)

Den særlige kommunale andel er her idrætshallerne og eventuelt også store offentlige pladser.

Det drejer sig specifikt om ca. 80 lokaliteter i København. Det vil sige, at det vil være muligt at øge dækningen, og dermed potentialet til at redde liv, fra ca. 10 % til 20 % ved at opstille hjertestartere på ca. 80 nye lokaliteter i København. Ingen af de strategiske placeringer hører under Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Det fremgår ligeledes, at risikoen for hjertestop på børneinstitutioner, skoler og gymnasier er meget lille, og at hjertestartere opsat på disse lokaliteter formentlig aldrig vil blive taget i brug i hjertestarterens levetid (ca. 10 år).

Det er ud fra disse betragtninger forvaltningens anbefaling, at Københavns Kommune starter med opsætning af hjertestartere på de strategiske lokaliteter, da effekten her vil være størst. Ønskes der endvidere opsat hjertestartere på alle kommunale arbejdspladser i København, anslås det at omfatte mindst 1.200 adresser.

Økonomi

Prisen på en hjertestarter ligger mellem ca. 10.000 kr. - 15.000 kr. Der er i forhold til evalueringen tale om hjertestartere på ca. 80 lokaliteter, som omfatter både private virksomheder og kommunale og statslige institutioner og lokaliteter, hvorfor den præcise kommunale udgift ikke er afklaret. Det er endvidere muligt, at nogle allerede opsatte hjertestartere på mindre hensigtsmæssige lokaliteter vil kunne omplaceres, ligesom der allerede er opsat hjertestartere på nogle af de strategiske lokaliteter. Indstillingen har ingen økonomiske konsekvenser for Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, idet opsætningen påhviler hhv. den forvaltning, der har driftsansvaret for den pågældende lokalitet, og

hhv. private aktører.

Udgiften i forbindelse med opsætning af hjertestartere på alle kommunale arbejdspladser i København anslås til at være ca. 15 mio. kr. Hertil kommer eventuel uddannelse. Der er ikke afsat midler hertil i budget 2010.

Videre proces

Det arbejdes videre med anbefaling 2, som både er et offentligt og et privat anliggende. Det betyder, at der rettes henvendelse til de relevante aktører med en opfordring om at opsætte hjertestartere på de strategiske placeringer, herunder til Kultur- og Fritidsudvalget og Teknik- og Miljøudvalget ang. opsætning af hjertestartere i idrætshaller, større offentlige pladser mv. og til DSB ang. opsætning af hjertestartere på alle større togstationer. Efter dette arbejde anses projektet som afsluttet for Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

BILAG

Anne Mette Fugleholm

/Jens Egsgaard

bilag

[Bilag 1. Intern evaluering af Projekt Hurtig Hjælp med Hjertestarter](#)

[Bilag 10. Procedure for dataindsamling ved brug af en hjertestarter \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 2. Pressemeddelelse \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 3A. Kort om 'Hurtig hjælp med Hjertestarter' \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 3B. Kort om hjertestop og overlevelse i tal \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 3C. Kort om hjertestarteren \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 4. Oversigt over pressedækning 2007-2009 \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 5. Brev fra Borgmesteren til alle større private virksomheder i København samt statslige organisationer \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 6. Hjertestarterskilt \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 7. Kortlægning af hjertestop i Københavns Kommune \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 8. Oversigt over lokationer for opsætning af hjertestartere \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

[Bilag 9. Procedure for Alarmcentralens håndtering af akutopkald i tilfælde af hjertestop \(kun tilgængelig på nettet\)](#)

